

СТРУКТУРНІ ТА СЛОВОТВОРЧІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКИ ПРО ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ В АМЕРИКАНСЬКОМУ РЕАЛІТІ-ШОУ *THE BIGGEST LOSER*

Анотація. Статтю присвячено дослідженню структурних та словотворчих особливостей лексики про здоровий спосіб життя в американському реаліті-шоу “The Biggest Loser”. Проведено огляд останніх досліджень з цієї теми, подано визначення здорового способу життя, визначено, що досліджувана лексика виражена переважно іменниками для вираження основних понять цієї сфери, а другий акцент робиться на дієсловах.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, реаліті-шоу, структурний аналіз, словотвірний аналіз, формальна структура.

Summary. The given article aims at revealing the main structural and word-formation peculiarities of healthy lifestyle vocabulary in the American reality show “The Biggest Loser”, the year 2020. The latest linguistic investigations conducted in the sphere under study have been outlined turning out to be rather scarce and dedicated to such domains as LIFESTYLE concept analysis, createmes in the mental sphere, and manipulation tactics based on it during presidential elections. The definition of lifestyle has been provided too, including both healthy diet and healthy physical activity level. The notion of a TV show is described as an indispensable phenomenon of modern society. A reality show is a union of a TV programme and an online broadcast displaying a group of people in the close-to-life surrounding. “The Biggest Loser” is a TV contest for overweight people competing with each other to lose the biggest amount of weight to win. There, we have spotted 29 simple nouns, 30 derived ones, 2 examples of conversion, 3 – of shortening, 46 compounds with NN (N+N) structure, 64 nominal word-combinations, 15 derived adjectives, 5 adjectival word-combinations, 16 simple verbs, 11 phrasal ones, 5 verbs followed by a gerund, 76

verbal word-combinations, 14 units with chain or sentence structure. Thus, in the process of investigation, a conclusion has been drawn that the vocabulary analyzed in the show is predominantly represented by nouns designating the key notions of this sphere with the verbs turning out to be almost as frequent. The latter mostly serve as imperatives for fulfilling actions.

Key words: *healthy lifestyle, reality show, structural analysis, word-formation analysis, formal structure.*

Мета роботи – описати структурні та словотворчі особливості 17 сезону американського реаліті шоу “*The Biggest Loser*” (2020 р.), присвяченого пропагуванню здорового способу життя.

Здоров’я та здоровий спосіб життя є об’єктом досліджень багатьох науковців. Важливий внесок у вирішення проблеми здоров’я як у теоретичному, так і в практичному плані зробили: А. Алексеєнко, О. Бабак, В. Войтенко, Л. Сущенко, Н. Паніна та інші [5, с.4].

У лінгвістиці дослідження мовного вираження поняття “здорового способу життя” (ЗСЖ) є досить мало чисельними, а їхній перелік можна звести до наступних праць:

1. В.Б. Гармаєв, Д.В. Дугарова та С.Б. Німаєва досліджували концепт ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ у мовній свідомості англійців, провівши його компонентний аналіз на матеріалі англomовних лексикографічних джерел. На їхню думку, *Physical Activity* складає ядро концепту, до ближньої периферії належать елементи *Healthy Diet, Bad Habits Denial, Stress management*, що свідчить про їх важливу роль у цій концептосфері; до дальньої – *Social connection, Relaxation, Sufficient Rest and Sleep, Personal Hygiene*, які, відповідно, мають менше значення для представників англomовного соціуму. Найрідше актуалізуються ознаки *Checking blood pressure, Blood-sugar testing*, що належать до крайньої периферії [1, с.59].

2. А.С. Королькова аналізувала ментальні зсуви у концептуалізації здорового способу життя у блогосфері на матеріалі креатем. Дослідниця вивчала контексти сайту «LiveJournal», автори якого виражають своє ставлення до здорового способу життя, дотримуються та пропагують його. Отримані факти, або

креатеми, підлягали когнітивно-дискурсивному аналізу [3].

3. Л.Г. Навасартян у своєму дисертаційному дослідженні побіжно згадує здоровий спосіб життя як тактику маніпулювання свідомістю громадян, особливо у передвиборчий період, демонструючи кандидатів під час виконання фізичних вправ або занять на тренажері [6, с. 100].

4. Зарубіжні західні дослідження ЗСЖ полягають переважно у складанні різноманітних глосаріїв різного ступеня наповненості та складності, в тому числі для підготовки до здачі міжнародних іспитів IELTS або FCE, наприклад: Healthy Lifestyle IELTS Vocabulary [10], ілюстрований вокабуляр з теми Food and Health Vocabulary [9].

З наведених прикладів бачимо, що лінгвістичні дослідження особливостей здорового способу життя зовсім не розкривають загальних особливостей цього феномену, надаючи нам тим самим широкі перспективи у дослідженні цієї сфери.

У Преамбулі до Статуту ВООЗ, який вступив у силу 7 квітня 1948 р., здоров'я визначається як стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад [7].

Численні дослідження поняття способу життя визначають цю категорію як «діяльність людини у загальному вигляді, зокрема сукупність істотних рис, що характеризують діяльність народів, класів, соціальних груп, особистостей, яка (діяльність) детермінована умовами певної суспільно-економічної формації, способом виробництва, рівнем життя, сукупністю природно-географічних і суспільно-історичних умов, ціннісних установок, що притаманні окремим індивідам, соціальним групам, суспільству в цілому» [8].

Отже, складне поняття здорового способу життя є предметом вивчення багатьох наук, має свої основні складові та принципи, на яких базуються його головні цінності. Розглянемо його лексику на матеріалі телевізійного реаліті-шоу.

«Телевізійне шоу – невід’ємний феномен сучасного суспільства. Сьогодні тільки в США транслюється більш сотні ток-шоу, хоча цей жанр передач з’явився лише у 1967 р.» [2].

На думку С.В. Лисиці, «реаліті-шоу — телевізійний жанр,

різновид розважальної телевізійної передачі й он-лайн-трансляції. Сюжетом є демонстрація дій групи (або груп) людей у наближених до життя обставинах» [4, с. 267].

Серед американських «реаліті-шоу» про здоровий спосіб життя найпопулярнішим є “*The Biggest Loser*”: телевізійний конкурс, у якому змагаються реальні люди, що мають проблему із зайвою вагою.

Концепція його полягає в тому, що після тривалих кастингів добирається команда учасників, з якими працює команда тренерів (серед тренерів проекту 17-го сезону (2020 р.) називаємо Дженіфер Відерстром (Jennifer Widerstrom) та Долвета Куїнса (Dolvett Quince). Учасники, після виснажливої боротьби та виконання конкурсних завдань, повинні зважуватися. Той, хто схудне найбільше, стає переможцем телевізійного шоу й отримує грошовий приз. Наразі, телеведучим проекту є Боб Гарпер – колишній тренер проекту.

Проаналізувавши скрипти 17 сезону американського реаліті-шоу *The Biggest Loser* обсягом 224 сторінки або 74 440 слововживань, ми дібрали з них 316 слів та словосполучень у 1537 слововживаннях на позначення лексики про здоровий спосіб життя. Проведемо їхній структурний та словотвірний аналіз.

Спочатку розподілимо їх за частинами мови. Нами було виокремлено 110 іменників та 64 іменникових словосполучення.

Серед однослівних іменників ми виділили 29 кореневих лексеми, до наприкладу: *pizza, nachos, cheese, taco, bun, spice, nut*, тощо.

30 іменників було утворено дериваційним шляхом: через суфіксацію 22 лексеми: *ladder, temptation, calory, portion, motivation, giddiness*, тощо; шляхом префіксації лише одна лексема *dessert*; ще 7 слів утворено шляхом афіксації, тобто додаванням і префікса, і суфікса, наприклад: *contestant, competitor, relaxation, infertility*.

2 іменники утворилися шляхом конверсії з дієслів:

- *to work out – a workout*;
- *to weigh in – a weigh-in*.

Завдяки лексичному скороченню ми мали змогу виписати такі 3 лексеми, як *mac (Big mac), dessert app (application), mani-pedi (manicure-pedicure)*.

Складні іменники можуть мати структуру NN (noun noun) (6 іменників) і писатися разом, чи структуру N+N (40) та писатися окремо.

Прикладами структури NN є такі лексеми: *barbell, teammate, treadmill, dumbbell*, тощо.

Структуру N+N мають, до прикладу, іменники: *food temptation, cheese steak, heart rate, breath control, assault bike, weight loss, marathon runner*, тощо.

Іменникові словосполучення представлені наступними структурами:

- N+N+N (17): *cardio step station, last chance workout, world-class facilities, weight-loss research*, тощо;
- A+N (34): *right dish, saturated fat, digital distractions, fast runner, new outlook, excessive weight*, тощо;
- A+N+N (9): *low fat feta, whole spa treatment, healthy school lunch*, тощо,.
- A+A+N (4): *greasy fat food, sweet iced tea*.

Далі розглянемо розподіл прикметників та дієслів.

Прикметники та їх сполучення, де вони є ключовим словом складають 20 прикладів.

3-поміж однослівних прикметників ми виділили 15 лексем, наприклад: *competitive, sore, powerful, healthy, active, thrilled*, тощо. Майже всі вони утворені шляхом суфіксації.

Словосполучення, в яких прикметник є головним словом, налічують 5 прикладів:

- A+A (1): *extra lean*;
- A+V-ing (1): *worth fighting for*;
- Adv+A (3): *mentally strong, completely exhausted, extremely proud*.

Велику кількість у 108 прикладів складають дієслова та їхні словосполучення.

3-поміж 16 однослівних дієслів виділяємо *push, ache, work out, jog, exercise, sweat, weigh, age*, тощо.

Зустрічаються у невеликій кількості (11) і фразові дієслова: *pull together, race over, race back, pull out, slow down, weigh in*.

Нам також трапилися 5 дієслів, за якими слідує герундій: *go running, keep going, go swimming*, тощо.

Дієслівні словосполучення включають 76 прикладів. Вони мають таку структуру:

V+N (50): *win/access the gym, make choices, win/lose challenge, throw boulders, do squats, do reps*, тощо;

V pr N (17): *struggle with weight, transform one's life, compete with smb, deal with pain, focus on health*, тощо;

V+A (9): *work hard, feel fabulous/validated, feel slow/sluggish, eat right, go fat-free*.

Ще 14 понять зі сфери здорового способу життя мають структуру речення або ланцюжкового утворення, наприклад:

- *commitment to living healthier*;
- *burn the highest number of calories*;
- *plugging in instead of working out*;
- *to be the matter of life and death*;
- *the fattest country in the world*;
- *to have an enormous amount of weight to lose*;
- *love the best version of oneself*, тощо.

Відобразимо отримані результати на рисунку 1:

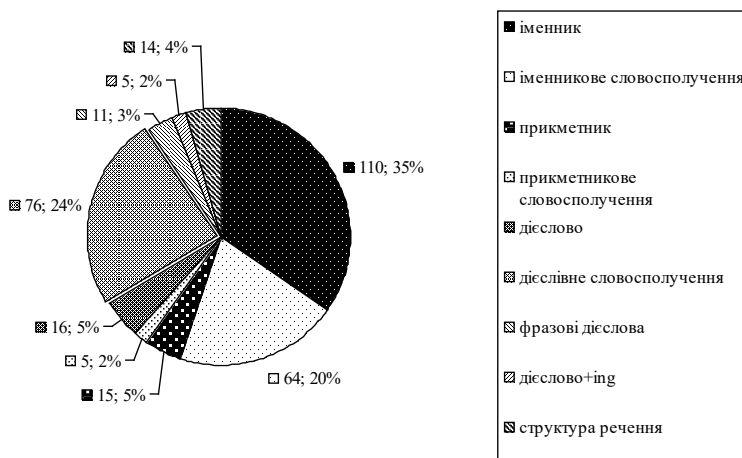

Рис 1. Формальна структура лексики на позначення здорового способу життя в американському реаліті-шоу *The Biggest Loser*

З рисунку 1 бачимо, що серед досліджуваної нами лексики на позначення здорового способу життя домінують іменники та їхні словосполучення, які разом складають близько половини (55%) аналізованого матеріалу. Дієслова та їхні комбінації демонструють

приблизно третину досліджуваної лексики (34%), в той час, як прикметники та поняття зі структурою речення виявилися нехарактерними для даного телешоу.

Отже, лексика на позначення здорового способу життя реаліті-шоу *The Biggest Loser* базується переважно на іменниковій основі для вираження основних понять цієї сфери, в якій другий важливий акцент робиться на дієсловах, як вказівках до дії.

Перспективами подальших досліджень цієї лексики може стати вивчення її стилістичного та функційного аспектів.

Література:

1. Гармаев В.Б., Дугарова Д.В., Нимаева С.Б. Концепт «Здоровый Образ Жизни» в языковом сознании англичан. Вестник Бурятского государственного университета. Образование. Личность. Общество. 2018. Вып. 3 – 4. С. 54 – 60.
2. Кондратьева Н.Е., Мордовина Л.В. Ток-шоу как жанр современной массовой культуры. URL: <http://www.analiculturolog.ru> (дата звернення : 18.01.2021)
3. Королькова А.С. Ментальные сдвиги в концептуализации здорового образа жизни в блогосфере (на материале креатем). Когнитивные исследования языка / гл. ред. серии Н.Н. Болдырев; М-во обр. и науки РФ, Рос. акад. наук, Ин-т языкознания РАН, Тамб. гос. ун-т им. Г.Р. Державина, Рос. ассоц. лингвистов-когнитологов. Москва: Ин-т языкознания РАН; Тамбов: Издательский дом ТГУ им. Г. Р. Державина, 2008. С. 749 – 753.
4. Лисиця С. В. Типологія програм про здоровий спосіб життя на українському телебаченні. Культура України. Випуск 54. 2016. С. 266 – 276.
5. Мягих В. Б. Соціальне здоров'я молоді в умовах сучасного українського суспільства: автореф. дис. ... канд. соц. наук: спеціальність 22.00.04 «Спеціальні та галузеві соціології». Харків, 2007. 23 с.
6. Навасартян Л.Г. Языковые средства и речевые приемы манипуляции информацией в СМИ. дисс. ... канд. филол. наук: специальность 10.02.01 «Русский язык». Саратов. 2017. 172 с.
7. Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>

8. Теоретико-методологічні засади формування здорового способу життя. О. Вакуленко, Л. Жаліло, Н. Комарова, Р. Левін, І. Солоненко, О. Яременко. 2000. URL: <http://www.health.gov.ua/Publ> (дата звернення : 18.01.2021)
9. Food and Health Vocabulary . URL: <https://www.englishclub.com/vocabulary/food-health.php> (дата звернення : 11.01.2021)
10. Healthy Lifestyle IELTS Vocabulary. URL: <https://www.englishlessonviaskype.com/healthy-lifestyle-ielts-vocabulary/> (дата звернення : 11.01.2021)